

Državni izpitni center

P 0 5 1 A 1 0 1 1 3

SPOMLADANSKI ROK

SLOVENŠČINA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Sreda, 1. junij 2005

POKLICNA MATURA

IZPITNA POLA 1

Kadar pričakujemo odgovor v povedi, kandidat dobi točko za jezikovno pravilnost, če je odgovor vsebinsko popolnoma ustrezen.

Pri nalogah izbirnega tipa lahko kandidat obkroži samo eno črko, če v navodilih ni določeno drugače.

Če obkroži več črk, se naloga točkuje z 0 točkami.

Nal.	Rešitve	Točkovanje	Točke												
1.	NE DA NE DA	4 pravilni odg. = 2 3, 2 = 1	2												
2.	č	1	1												
3.	DA NE NE NE DA DA	6 pravilnih odg. = 3 5, 4 = 2 3, 2 = 1	3												
4.	Po smislu, npr.: podobnost: plovilo iz enega kosa lesa / dolgo, ozko / les / material / zgradba / oblika / način izdelave / Upoštevamo tudi: stara vrsta plovila / preprosto plovilo razlika: način veslanja / stoje – čepe (ali sede) / dolžina vesel / kratka vesla – dolga vesla Upoštevamo tudi: veslanje	1 1	2												
5.	A monoxilos — v starogrških (zgodovinskih) zapisih <i>ali</i> ladve — v statutih (nekaterih) dalmatinskih mest <i>ali</i> zopulum — v (starih) beneških dokumentih B monos pomeni eden, xilos pomeni les Upoštevamo tudi druge vsebinsko ustrezne zapise, npr. monos – eden, xilos – les. C a	1 za izpis in za navedbo vira 1 1	3												
6.	A Širina: (približno/kakšnih) 70 cm/centimetrov Dolžina: od 5 do 7 metrov Surovina: les (hoje ali primorskega bora) Pomanjkljivost: (slaba) bočna stabilnost / bočna nestabilnost B opisovanje/opisovalni Napačno: opis/opisni C preteklik Upoštevamo tudi: (v) pretekli (obliki)/(v)pretekliku Po smislu, npr.: Ker opisuje napravo, ki je ne uporabljajo več. / Čup ne izdelujejo več in niso več v uporabi. / Ker čupe niso več v uporabi. / Ker so čupe izdelovali včasih.	4 pravilni odg. = 2 3, 2 = 1 1 1 za odgovor 1 za smiselno utemeljitev 1 za jezikovno pravilnost	6												
7.	zapisano, objektivno, enogovorno, publicistična Upoštevamo tudi: pisno (namesto: zapisano)	4 pravilni odg. = 2 3, 2 = 1	2												
8.	poljudnoznanstveni članek <i>ali</i> predstavitev predmeta/naprave Napačno: članek, poljudnoznanstveno, predstavitev	1	1												
9.	Po smislu, npr.: <table border="1" data-bbox="268 1765 1011 2067"> <thead> <tr> <th>Pojem</th> <th>Nadpomenka</th> <th>Opis</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>drevak</td> <td>(je) plovilo</td> <td>narejeno iz enega samega kosa lesa</td> </tr> <tr> <td>čupa</td> <td>(preprost) čoln /drevak/plovilo</td> <td>stesan iz enega samega velikega debla</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>Upoštevamo tudi, če je kandidat pred opisom ponovil nadpomenko ali sopomenko (npr.: gre za preprost čoln, pravzaprav drevak, stesan iz enega samega velikega debla).</td> </tr> </tbody> </table>	Pojem	Nadpomenka	Opis	drevak	(je) plovilo	narejeno iz enega samega kosa lesa	čupa	(preprost) čoln /drevak/plovilo	stesan iz enega samega velikega debla			Upoštevamo tudi, če je kandidat pred opisom ponovil nadpomenko ali sopomenko (npr.: gre za preprost čoln, pravzaprav drevak, stesan iz enega samega velikega debla).	1 za pojem in nadpomenko 1 za opis	2
Pojem	Nadpomenka	Opis													
drevak	(je) plovilo	narejeno iz enega samega kosa lesa													
čupa	(preprost) čoln /drevak/plovilo	stesan iz enega samega velikega debla													
		Upoštevamo tudi, če je kandidat pred opisom ponovil nadpomenko ali sopomenko (npr.: gre za preprost čoln, pravzaprav drevak, stesan iz enega samega velikega debla).													

10.	DA Po smislu, npr.: Ker je narečna. / Ker jo uporabljajo samo na Primorskem. / Kvalifikator <i>nar.</i> pomeni, da je beseda narečna/primorska. <i>ali</i> Ker je starinska. / Ker so jo uporabljali nekoč/nekdaj. / Ker je časovno zaznamovana. / Kvalifikator <i>nekdej</i> pomeni, da je beseda starinska/arhaična.	1 za odgovor 1 za utemeljitev 1 za jezikovno pravilnost	3								
11.	plovilo/plovila	1	1								
12.	(tradicija) — izročilo Upoštevamo tudi: običaj, navada. (generacija) — rod	1 za obe rešitvi	1								
13.	<table border="1"> <tr> <td>na Kras</td> <td>s Krasa</td> </tr> <tr> <td>v Sesljanski zaliv</td> <td>iz Sesljanskega zaliva</td> </tr> <tr> <td>na Jadran / k Jadranu</td> <td>z Jadrana / od Jadrana</td> </tr> <tr> <td>v Benetke</td> <td>iz Benetk</td> </tr> </table> <p>Upoštevamo samo take zapise.</p>	na Kras	s Krasa	v Sesljanski zaliv	iz Sesljanskega zaliva	na Jadran / k Jadranu	z Jadrana / od Jadrana	v Benetke	iz Benetk	4 pravilne vrstice = 2 3, 2 = 1 1 točko dobi kandidat tudi, če je pravilno izpolnil en stolpec.	2
na Kras	s Krasa										
v Sesljanski zaliv	iz Sesljanskega zaliva										
na Jadran / k Jadranu	z Jadrana / od Jadrana										
v Benetke	iz Benetk										
14.	<ul style="list-style-type: none"> – Pri tesanju čup nekoč niso mogli/niso smeli uporabljati lesa brez drevesne smole. – Zadnje čupe ne hranijo v Pomorskem muzeju Sergeja Mašere Piran. / Zadnja čupa se ne hrani/ni hranjena v Pomorskem muzeju Sergeja Mašere Piran. – Danes ribičem ni treba (ni potrebno) po vsaki plovbi vleči čolnov na kamniti prod. / Danes ribiči ne smejo po vsaki plovbi vleči čolnov na kamniti prod. Zaporedje stavčnih členov je lahko tudi drugačno; naklonski glagol ne sme biti izpuščen. 	1 za vsako pravilno pretvorjeno poved 1 za pravopisno pravilnost vseh treh povedi	4								
15.	5/pet ... gre zasluga predvsem oblikovanosti obale ...	1 1	2								
16.	Težave jim je povzročala slaba bočna stabilnost čup. ===== ~~~~~ ..... Če je kandidat stavčne člene podčrtal in jih poimenoval, upoštevamo podčrtavo.	3 = 7 (4 stavčni členi + 3 prilastki) <i>ali</i> 6 pravilnih podčrtav 2 = 5, 4 pravil. podčrt. 1 = 3, 2 pravil. podčrt.	3								
17.	<p>Vzročni odvisnik: Za tesanje plovil je primeren les primorskega bora, ker vsebuje veliko drevesne smole. / Ker vsebuje veliko drevesne smole, je les primorskega bora primeren za tesanje plovil. / Ker les primorskega bora vsebuje veliko drevesne smole, je primeren za tesanje plovil. Upoštevamo tudi različice z <i>zato ker</i>.</p> <p>Prilastkov odvisnik: Les primorskega bora, ki (kateri) vsebuje veliko drevesne smole, je primeren za tesanje plovil. / Za tesanje plovil je primeren les primorskega bora, ki vsebuje veliko drevesne smole. / Zaradi veliko drevesne smole, ki jo vsebuje, je les primorskega bora primeren za tesanje plovil.</p> <p>Posledično priredje: Les primorskega bora vsebuje veliko drevesne smole, zato je primeren za tesanje plovil.</p>	1 1 1 1 za pravopisno pravilnost vseh treh povedi	4								
18.	Benečan italijanščina Tržačanka Upoštevamo samo takšne zapise.	3 pravilni odg. = 2 2, 1 = 1	2								
19.	(nestični) pomišljaj Napačno: pomišlaj, pomišlijaj	1	1								

20.	<p>Čupe so tesali iz šestmetrskih/6-metrskih debel. Široke so bile približno 70 cm/70 centimetrov, zato ne bi mogli reči, da so bile stabilne. Staroslovenski ribiči so veslali z dolgimi vesli. Ob stoletnici/100-letnici jadranskega kluba Čupa so priredili veslaško regato s starimi čolni.</p> <p>Upoštevamo samo popolnoma pravilne popravke, npr. šestmetrskih, ne pa šestmeterskih.</p>	5 pravih popr. = 3 4, 3 = 2 2, 1 = 1	3
21.	<p>Predstavitev jadrane deske*</p> <p>Ustreznost besedilni vrsti (7)</p> <ul style="list-style-type: none"> – naslov besedila/besedilne vrste (samo <i>Predstavitev</i> ni ustrezen naslov) 1 – opredelitev pojma (kaj je: npr. preprosto plovilo, športni pripomoček) 1 – sestavni deli (deska, vrtljivi zgib, jambor, jadro in lok; lahko tudi zatiči za noge na deski) 1 – namembnost in uporaba (3**) <ul style="list-style-type: none"> • jadranje na vodi, vodni šport ipd. 1 • opis upravljanja 2 <p>**3 točke dobi kandidat tudi takrat, če sicer ni opisal upravljanja jadrane deske, a je natančno opisal namembnost/uporabo vsaj treh sestavnih delov.</p> – druge značilnosti (višina, dolžina, širina, material ...) 1 <p>Vrednotimo navajanje značilnosti; zanemarimo resničnost podatkov. Točko dobi kandidat, ki navede vsaj tri značilnosti jadrane deske oziroma njenih sestavnih delov.</p> <p>Jezikovna pravilnost in slogovna ustreznost (5)</p> <ul style="list-style-type: none"> – jezikovna pravilnost 2 (2 napaki = – 1 točka, do 0 točk) – slogovna ustreznost 3 (Za vsako vrsto slogovne neustreznosti odštejemo 1 točko, do 0 točk.) <ul style="list-style-type: none"> • opisovalno besedilo – glagoli v sedanjiku • objektivnost • raba strokovnih izrazov (brez slogovno zaznamovanih besed, npr. žargonskih ali pogovornih izrazov) • brez zastranitev • brez ponavljanja besed/besednih zvez • brez prvin propagandnega besedila • brez prvin uradnega pisma, vabila ipd. (Primeri napak: Želimo vam veliko sreče in užitkov pri vožnji z jadrano desko. / podpis z navedbo funkcije: Predsednik uprave Elana Janez Kopač / navedba kraja in/ali datuma sporočanja) 		12

* Če kandidat ni pisal v obliki strnjene besedila (npr.: ob posameznem delu je samo naštel mere, materiale ipd.), se jezikovna pravilnost in slogovna ustreznost vrednotita z 0 točkami.

Primer predstavitve jadrane deske

Jadrana deska

Jadrana deska je prevozno sredstvo, s katerim premagujemo morske valove. Sestavlja jo pet glavnih delov: jambor, jadro z oknom, lok, deska in vrtljivi zgib.

Jambor je pokončen drog, ki drži jadro, in meri od 3 do 5 metrov. Daljši ko je jambor, večje jadro lahko pritrdimo nanj.

Jadro je ponjava, ki je pripeta na jambor. Je nekakšen »motor« jadrane deske, saj se s pomočjo vetra, ki se upre v jadro, lahko sploh premikamo. Kako veliko jadro uporabimo, je odvisno od jakosti vetra. Standardne dimenzije so približno 5 x 3 metre. Del jadra je tudi okno, skozi katero lahko vidimo, kje smo, in opazimo morebitne ovire na vodi.

Lok ima funkcijo krmila na deski. Z njim obračamo jadro in se premikamo v želeno smer.

Vrtljivi zgib je namenjen sukanju jambora in omogoča jadralcu, da se zavrti na drugo stran deske.

Deska služi kot podlaga, na kateri stojimo med jadranjem. Dolga je od 2 do 3 metre. Na njej sta tudi dva zatiča, kamor jadralec da noge zaradi boljšega oprijema. Današnje deske so dobro hidrodinamično oblikovane za lažje premagovanje valov.

Jadrana deska je primerna za vse, ki imajo radi hitre vodne športe.

Predstavitve jadrane deske

Jadrana deska je preprosto plovilo, ki se krmari z jadrom. Deska je dolga 3 metre in široka 60 centimetrov. Po navadi je narejena iz umetne snovi. Nanjo je z vrtljivim zgibom pritrjen jambor z lokom. Na jambor, ki je visok približno 5 metrov, je vpeto jadro. Jadro ima okno, skozi katero jadralec gleda. Jadralec za deskanje potrebuje veter, ki poganja plovilo in mu zagotavlja hitrost. Desko krmari tako, da se drži za lok in z njim usmerja jadro.

Jadranje na deski je sorazmerno nov tekmovalni šport. Zelo razširjen pa je kot rekreacijski vodni šport.

IZPITNA POLA 2**VODENA INTERPRETACIJA**

Ivan Pregelj, Matkova Tina (odlomek)

OTROČNICA IN GOSPA NEBES

Primeri v moderiranem točkovniku so ilustrativni – v kandidatovi interpretaciji ocenimo kot ustrezne vse zapise, ki navedenim primerom ustrezajo po taksonomski stopnji zahtevnosti.

Umestitev besedila v književno obdobje/smer (Znanje/Razumevanje)

2 T
(1+1)

0 T – Ni umestitve. / Umestitev je napačna ali nejasna.

Primer: po vojni (kateri?)/obdobje realizma/obdobje socialnega realizma/obdobje modernizma

1 T – Časovna umestitev je pravilna, ustrezna: napisano je književno obdobje ali književna smer ali letnica izida ali čas okvirno (desetletje stoletja).

Primer: obdobje med prvo in drugo svetovno vojno/obdobje ekspresionizma/smer religioznega ekspresionizma/1921/dvajseta leta 20. stoletja

1 T – Navedena je glavna značilnost književnega obdobja/književne smeri.

Primer: zatekanje človeka v stiski k Bogu/ideja o rešitvi, ki izvira iz vere/kaotičnost sveta; med slogovnimi značilnostmi tiste, ki poudarjajo stisko, dramatičnost: ponavljanje pomensko ustreznih besed, dovršni glagoli, nasprotja ...

Povzetek odlomka (Znanje in razumevanje)

4 T

0 T – Ni povzetka, ni obnove (ne odlomka ne celotnega besedila).

1 T – Povzetek odlomka z vsebinskimi napakami. / Obnova celotnega besedila z vsebinskimi napakami.

2 T – Obnova celotnega besedila brez vsebinskih napak. / Obnova odlomka s parafraziranjem in citiranjem besed/besednih zvez. / Namesto povzetka odlomka je naveden samo posamezen motiv odlomka.

3 T – Obnova odlomka ali povzetek celotnega besedila. Brez vsebinskih napak.

4 T – Povzetek odlomka. Brez vsebinskih napak.

Primer: Odlomek govori o zadnjih trenutkih Tininega življenja in o rojstvu njenega otroka z Marijino pomočjo.

(Povzetek odlomka ocenimo s 4 točkami tudi v interpretaciji, ki vsebuje še obnovo odlomka ali celotnega besedila ali povzetek celotnega besedila brez vsebinskih napak.)

Tinina telesna bolečina (Razčlemba in razlaga)

2 T

0 T – Ni razlage. / Razlaga je napačna.

Primer: Tinine telesne bolečine prenehajo, ko pride Gospa nebes.

1 T – Razlaga je skopa, površna/nanaša se na kak drug del besedila.

Primer: Tina je doživljala hude telesne bolečine, ker je šla v pozni nosečnosti kljub očetovi prepovedi na pot.

2 T – Razlaga je natančna, ustreza dejstvom v odlomku.

Primer: Vsak porod je povezan z bolečino, Tinin pa še posebej, saj je za njo naporna, dolga pot, prezgodnji porod pa je posledica strašnih doživetij.

Tinina duševna bolečina (Razčlemba in razlaga) 2 T

- 0 T – Ni razlage. / Razlaga je napačna.
Primer: Tini je žal, ker je tudi ona kriva za Janezovo smrt.
- 1 T – Razlaga je skopa, površna/nanaša se na kak drug del besedila.
Primer: Tina je nesrečna, ker se ne bo mogla poročiti s fantom, ki ga ljubi. Ve, da bo morala vso sramoto prenašati sama. / Duševne bolečine ji je povzročil strah, da bo otrok umrl.
- 2 T – Razlaga je natančna, ustreza dejstvom v odlomku.
Primer: Bila je globoko verna, pod pritiskom cerkvenih in družbenih norm. Bremenili sta jo krivda, da bo rodila nezakonskega otroka, in skrb, da ne bo krščen. Poleg tega je v njej še vedno zelo boleč spomin na Janezovo smrt.

Zatekanje k »nebeški pomočnici« (Razčlemba in razlaga) 2 T

- 0 T – Ni razlage. / Razlaga je napačna/nelogična.
Primer: Tina je bila vraževerna, zato si je zgodbo o Mariji pisatelj izmislil.
- 1 T – Razlaga je skopa, površna/nanaša se na kak drug del besedila.
Primer: V najhujši stiski kliče Marijo, ker je trpela ob smrti svojega sina in jo lahko zato razume.
- 2 T – Razlaga je natančna, ustreza dejstvom v odlomku.
Primer: Tina se zateka po pomoč h Gospe nebes, ker verjame, da ji lahko v stiski pomaga le ona. Na poti je namreč sama, porod pa se začne. Ker se počuti krivo (nevredno pomoči), pričakuje bolj rešitev za otroka kot zase – upa, da Marija ne bo dopustila, da bi umrl brez krsta.

Citirana poved (Predstavitev dejstev in stališč) 2 T

- 0 T – Poved ni citirana. / Citirana je neustrezna poved.
Primer: »Ti nesrečna čeča!«
- 1 T – Namesto citirane povedi je opisan primer. / Citirana poved iz odlomka ni natančno v skladu z navodilom, a je smiselno povezana z razlago.
Primer: In tedaj se je zgodilo čudo.
- 2 T – Citirana je ustrezna poved iz odlomka. / Citiran je bistveni del ustrezne povedi.
»Čenče,« je slišala Tina kratko odgovoriti Prečudežno. /» Čenče.«

Povzetek ugotovitev o književnih osebah (Sinteza in vrednotenje) 2 T

(0 točk ali 2 točki, vmesnih točk ni.)

- 0 T – Povzetka ni. / Povzetek se ne nanaša na prejšnje razlage, ampak npr. na zunanje dogajanje v odlomku (ponovljen je začetni povzetek).
- 2 T – Povzetek se nanaša na prejšnje razlage.
Primer: Gospa nebes ni tako vzvišeno bitje, kot si je predstavljalo obupano dekle. Vera oziroma molitev jo prikljče iz nebes, da Tino reši krivde, otroka pa kazni za materin greh. / Tina je čutila, da ni vredna pomoči Gospe nebes, vendar ji je ta pomagala ne glede na predsodke ljudi. / Tina je verna oseba, ki se zaveda, da je grešila, Marija, ki prihaja iz nebes, pa je simbol dobrote in odpuščanja.

Mnenje o čudežu v odlomku (Sinteza in vrednotenje)**2 T**

- 0 T – Mnenje ni izraženo. / Izraženo je kot skopa trditev. / Ne ustreza navodilu oziroma odlomku.
Primer: Moje mnenje o čudežu v tem odlomku je negativno. / Tini se je zgodil čudež, ker je mlado, odločno, pošteno dekle. / Tina bi morala prej misliti na otroka in na to, s kom ga ima.
- 1 T – Mnenje je izraženo z ohlapno, šibko razlago.
Primer: Prav vseeno je, če je bila to res Gospa nebes ali so bile ročinjske žene, pomembno je, da Tina ni bila sama. / Meni se zdi čudež v odlomku to, da se je otrok po vseh Tininih naporih rodil živ.
- 2 T – Mnenje je jasno, vsebuje ustrezno razlago.
Primer: Tinini občutki krivde so bili prehudi in neupravičeni, zato ji je nekdo to moral sporočiti. To je storila nadnaravna sila, kar je bilo za Tino še najbolje. Zanj je bil dogodek resničen, ker je bila verna, hkrati pa je bil čudežen, saj je Gospa nebes stala pred njo kot navadna ženska, naredila pa je nekaj, česar ne more noben človek: odrešila jo je krivde. / Za bralca, ki ne veruje, ta dogodek ni čudež, ampak privid. Tako mislim tudi jaz. Po mojem mnenju je bil privid posledica hudih telesnih in duševnih bolečin. Ob Tini je stala kakšna ročinjska ženska, ne pa Marija. Dekletu se je, kot rečemo, že bledlo od vsega hudega, zato se je pogovarjala z bitjem, ki v resnici ne obstaja. / Tini je poleg otroka pomenila vse Mati Božja in njena vera je bila tako globoka, da je bil privid zelo pristen. Pri vsej strahoti, trpljenju in mukah, ki jih je doživljala, je bila Marija zanjo rešitev. Ob tem primeru vidimo, da nam v stiski pomaga to, v kar verjamemo.

Primer sodobnega verovanja v čudeže (Predstavitev dejstev in stališč)**2 T**

- 0 T – Naveden ni noben primer. / Naveden je primer, ki ne utemeljuje presoje.
Primer: Ljudje ne verjamejo več v čudeže.
- 1 T – Primer je samo imenovan/nakazan.
Primer: Zasledila sem, da se je nekemu prikazala Marija, vendar me to ni prepričalo. / Ljudje gredo na romanje, ko zbolijo, vera jim daje upanje. / Ko je človek že klinično mrtev, ga zdravniki lahko oživijo.
- 2 T – Primer je na kratko opisan.
 (Stališči, ki sta v tem točkovniku ovrednoteni z dvema točkama, sta utemeljeni s primerom sodobnih romanj (prvo) oziroma strokovnih razlag, ki pojasnjujejo »čudeže« (drugo).)

Stališče o sodobnem verovanju v čudeže (Sinteza in vrednotenje)**2 T**

- 0 T – Ni stališča. / Stališče je izraženo kot skopa trditev.
Primer: Nič ni slabega, če v nekaj verjameš. / Verjamem samo v to, kar vidim.
- 1 T – Stališče je izraženo z ohlapno, šibko razlago.
Primer: V čudeže ne verjamem, ker se mi še nikoli ni zgodilo nič čudežnega. Tudi nimam tako razvite domišljije, da bi si jih lahko predstavljal. / Čudeži še vedno obstajajo, saj obstajajo stvari, ki jih ni mogoče razložiti, samo čudimo se jim. / Čudež je spočetje otroka, čudež je nastanek novega življenja.
- 2 T – Stališče je jasno, vsebuje ustrezno razlago.
Primer: Tudi sodobni ljudje verujemo v čudeže, verske in drugačne. Morda ni tako pomembno, da bi bili čudeži vidni očem ali da bi res doživeli srečanje z višjo silo. Pomembneje je, da doživimo nekaj, kar nas po daljših hudih časih osreči ali pomiri. Če se naše življenje po kakšnem romanju v trenutku spremeni na bolje, lahko rečemo, da se je zgodil čudež. /

Vera v čudeže je tudi danes povezana s tem, da si ljudje nečesa ne znajo razložiti. V sodobnem času, ko človek ne obvladuje več le svojega sveta, ampak tudi vesolje, je taka vera bolj nesmiselna kot nekoč, pa kljub temu obstaja. Najmanj izgubimo, če verjamemo, da si življenje krojimo kar sami. Tisti, ki čakajo na čudeže, so manj aktivni in svojega življenja sploh ne uživajo v celoti.

Členitev besedila (Predstavitev dejstev in stališč) 2 T

0 T – Besedilo ni logično členjeno, ni koherentno.

1 T – Besedilo je logično členjeno, ni koherentno. Besedilo je koherentno, ni logično členjeno.

2 T – Besedilo je logično členjeno in koherentno.

Jezikovna pravilnost, slogovna ustreznost

Slovnična pravilnost 2 T

Pravopisna pravilnost 2 T

Slogovna ustreznost 2 T

Za vse velja:

0 T – Veliko raznovrstnih napak, ki se ponavljajo.

1 T – Več raznovrstnih napak, ki se v glavnem ne ponavljajo.

2 T – Le nekatere vrste napak, ki se praviloma ne ponavljajo.

SAMOSTOJNA INTERPRETACIJA

Primeri v moderiranem točkovniku so ilustrativni – v kandidatovi interpretaciji ocenimo kot ustrezne vse zapise, ki navedenim primerom ustrezajo po taksonomski stopnji zahtevnosti.

Miško Kranjec, Režonja na svojem (odlomek)

Umestitev besedila v književno obdobje/smer (Znanje in razumevanje) 2 T (1+1)

0 T – Ni umestitve. / Umestitev je napačna ali nejasna.

Primer: realistično-socialni slog/20. stoletje/po vojni/obdobje realizma/smer realizma/ekspresionizem

1 T – Časovna umestitev je pravilna, ustrezna: napisano je književno obdobje ali književna smer ali letnica izida ali čas okvirno (desetletje stoletja).

Primer: socialni realizem/obdobje socialnega realizma/1930–1950/književnost med 1. in 2. svetovno vojno/trideseta leta 20. stoletja

1 T – Navedena je glavna značilnost književnega obdobja/književne smeri.

Primer: opis socialne razslojenosti na vasi/boj malega človeka za preživetje/z naravo/ za pravice/želja po družbenih spremembah

Povzetek odlomka (Znanje in razumevanje)**4 T**

- 0 T – Ni povzetka, ni obnove (ne odlomka ne celotnega besedila).
- 1 T – Povzetek odlomka z vsebinskimi napakami. / Obnova celotnega besedila z vsebinskimi napakami.
- 2 T – Obnova celotnega besedila brez vsebinskih napak. / Obnova odlomka s parafraziranjem in citiranjem besed/besednih zvez. / Namesto povzetka odlomka naveden samo posamezen motiv odlomka.
- 3 T – Obnova odlomka ali povzetek celotnega besedila. Brez vsebinskih napak.
- 4 T – Povzetek odlomka. Brez vsebinskih napak.
Primer: V odlomku Kranjec govori o Režonji in njegovi ženi Geti, in sicer o njenem medsebojnem odnosu ter o odnosu do življenja.
 (Povzetek odlomka ocenimo s 4 točkami tudi v interpretaciji, ki vsebuje še obnovo odlomka ali celotnega besedila ali povzetek celotnega besedila brez vsebinskih napak.)

Prepoznavna – izbira literarne prvine/problema v odlomku (Razčlemba in razlaga)**3 T**

- 0 T – Literarna prvina ni izbrana in poimenovana/problem ni izbran in poimenovan. / Obnova celotnega besedila ali odlomka. / Samo splošno razmišljanje o pojavu ali problemu – brez povezave z odlomkom ali s celotnim besedilom.
- 1 T – Izbran/-a in poimenovan/-a je problem/prvina, ki je značilen/-na za kak drug del besedila, za odlomek pa ne.
Primer: Režonjev odnos do otrok/njegova poštenost
- 2 T – Izbran/-a problem/prvina je v odlomku samo nakazan/-a, značilnejši/-a pa je v kakem drugem delu besedila.
Primer: skrb za zemljo/varanje/garanje za boljše življenje
- 3 T – Izbran/-a in poimenovan/-a je problem/prvina, značilen/-na za odlomek. (Upoštevamo tudi poimenovanje v naslovu.)
Primer: odnos med zakoncema/ljubezen in materialne dobrine/potreba po ljubezni/odtujenost v zakonu

Razlaga izbranega problema/izbrane prvine (Razčlemba in razlaga)**3 T**

- 0 T – Razlage ni. / Razlaga je napačna – ne ustreza ne dejstvom v odlomku ne dejstvom v celotnem besedilu.
Primer: Režonja žene ni več maral, ker je imela že takrat, ko je bil v vojski, ljubimca.
- 1 T – Razlaga ustreza dejstvom v kakem drugem delu besedila, ne dejstvom v odlomku.
Primer: Ker prej ni imel nič svojega, je bil srečen le na zemlji in ljubosumen, če so zanjo skrbeli drugi.
- 2 T – Razlaga ustreza bolj dejstvom v kakem drugem delu besedila kot dejstvom v odlomku, vendar je še sprejemljiva.
Primer: Ni se zmenil niti za družino, niti za ženo, niti za svojo vest, ker ga je zemlja čisto zaslepila.
- 3 T – Razlaga ustreza dejstvom v odlomku.
Primer: Niti mislil ni več na ljubezen, čeprav mu je žena skušala prebuditi željo po toplini in bližini. Zavrnil jo je, češ da so to stvari, ki jih počnejo ljudje, ko so še mladi in neumni. Ker je bil utrujen in zaskrbljen, žena pa še polna energije, je ljubezen poiskala drugje.

Utemeljitev razlage s primerom iz odlomka (Predstavitev dejstev in stališč)**2 T**

0 T – Naveden ni ne primer iz odlomka ne iz celotnega besedila.

1 T – Naveden je primer iz celotnega besedila. / Naveden je primer iz odlomka (opis ali citat), ki se nanaša na enega od zakoncev/nakazuje problem.

Primer: Žena se začne shajati z ljubimcem. / »Ona pa je vendarle utrgala šopek cvetja ljubezni.«

Upoštevamo tudi druge povedi odlomka, ki ustrezajo gornjemu opisu.

2 T – Naveden je primer iz odlomka (opis ali citat), ki se nanaša na oba zakonca/poskus reševanja problema.

Primer: »Med njo in možem že zdavnaj ni bilo več tistega, kar ju je bilo združilo nekoč daleč na madžarskem marofu.« / »Misliš, da človek samo za take stvari živi?«

Upoštevamo tudi druge povedi odlomka, ki ustrezajo gornjemu opisu.

Povzetek ugotovitev (Sinteza in vrednotenje)**2 T**

0 T – Povzetka ni. / Povzetek se ne nanaša na razlago problema/izbrane prvine, ampak npr. na zunanje dogajanje v odlomku (ponovljen je začetni povzetek).

2 T – Povzetek se nanaša na razlago izbrane prvine/problema.

Primer: Geta se je torej trudila za ljubezen, z Režonjeve strani pa ni bilo prave iskrice, skrb za delo mu je bila pomembnejša od ljubezni. / Režonja in njegova žena sta imela različne vrednote in potrebe v življenju.

Lastno mnenje o problemu/prvini v odlomku (Sinteza in vrednotenje)**2 T**

0 T – Lastno mnenje ni izraženo. / Izraženo je kot skopa trditev.

Primer: Geta je živela samo za užitke.

1 T – Lastno mnenje o problemu v odlomku ali v celotnem besedilu je izraženo z ohlapno, šibko razlago. / Izraženo je mnenje o enem izmed zakoncev.

Primer: Mislim, da so še vedno imeli drug drugega, le da so ob vsakdanjem delu na to pozabili. / Mislim, da lahko Režonjo razumemo, še lažje pa bi ga, če bi živeli v takratnih razmerah.

2 T – Lastno mnenje o problemu v odlomku ali v celotnem besedilu je na kratko razloženo in vključuje oba zakonca.

Primer: Sprašujem se, zakaj sta Režonja in Geta kljub različnim pogledom ostala skupaj. Morda je bil to pač način preživetja za ženske, ki takrat niso bile tako samostojne kot danes. Geti ta občutek odvisnosti najbrž ni bil prijeten, zato si je naredila življenje lepše vsaj v tistem delu, ki ga je njen mož zanemarjal. Mislim, da je imela do tega vso pravico, če Režonja ni več hotel intimnosti z njo. Njegovo mnenje o tem, da lahko uživamo, ko smo stari, pa sploh ne drži, kajti takrat ljudem že zmanjkuje energije, sicer pa nima nihče zagotovila, da bo starost sploh dočakal.

Getina potreba po ljubezni se odraža v iskanju ljubimca in v prošnjah, ki jih naslavlja na Režonjo. Če bi se Režonja odzval nanje, bi rešil zakon in ljubezen, tako pa z odklanjanjem pogloblja prepad med njima.

Lastno mnenje o problemu/prvini na splošno, aktualizacija (Sinteza in vrednotenje)**2 T**

0 T – Lastno mnenje ni izraženo. / Izraženo je kot skopa trditev.

Primer: Življenje je za vsakogar lažje, če živi v ljubezni.

1 T – Lastno mnenje je izraženo z ohlapno, šibko razlago.

Primer: Ni dobro, da pozabimo na pomembne vrednote, saj so te vedno ključnega pomena za naše preživetje. / Ženske iščejo ljubezen drugače, ker jih moške zanemarjajo. / Vprašati se moramo, česa je bolje imeti več: ljubezni in prijateljstvo ali materialnih dobrin. Jaz bi se odločil za ljubezen in prijateljstvo.

2 T – Lastno mnenje je na kratko razloženo.

Primer: Ljudje smo čustvena bitja: potrebujemo ljubezen in pozornost bližnjih. Če nam ju primanjkuje, ju poiščemo drugje. Bogati ponavadi niso srečni, saj se preveč ukvarjajo z denarjem in premalo z medsebojnimi odnosi. Zato trpijo tako partner kot otroci. Zaradi pomanjkanja ljubezni lahko človek obupa. / Mislim, da je za dober odnos med zakoncema najpomembnejša ljubezen. Po mojem mnenju je prava muka živeti z nekom, ki ima na življenje drugačne poglede, še huje pa je, če med partnerjema ni več čustvene povezanosti. Če se ne zavedata več, da ju je združila ljubezen, tudi ni več možnosti, da bi jo še kdaj obnovila.

Utemeljitev mnenja s primerom iz lastnih ali tujih izkušenj ali iz kakega drugega književnega besedila (Predstavitev dejstev in stališč) 2 T

0 T – Naveden ni noben primer. / Naveden je primer, ki ne utemeljuje stališča.

1 T – Primer je samo imenovan/nakazan.

Nekoč mi je stari stric dejal: »Ne hodi spat, preden se ne pobotaš z ženo.«

2 T – Primer je na kratko opisan.

(Mnenje, ki je v tem točkovniku ovrednoteno z dvema točkama, je utemeljeno s primerom sorodnika, ki ga je žena zapustila, ker zaradi prezaposlenosti ni imel več časa ne zanjo ne za otroke.)

Členitev besedila (Predstavitev dejstev in stališč) 2 T

0 T – Besedilo ni logično členjeno, ni koherentno.

1 T – Besedilo je logično členjeno, ni koherentno. Besedilo je koherentno, ni logično členjeno.

2 T – Besedilo je logično členjeno in koherentno.

Jezikovna pravilnost in slogovna ustreznost

Slovnična pravilnost 2 T

Pravopisna pravilnost 2 T

Slogovna ustreznost 2 T

Za vse velja:

0 T – Veliko raznovrstnih napak, ki se ponavljajo.

1 T – Več raznovrstnih napak, ki se v glavnem ne ponavljajo.

2 T – Le nekatere vrste napak, ki se praviloma ne ponavljajo.

DODATNA NAVODILA:

- Če kandidat piše obe interpretaciji, ocenimo prvo.
- Če piše interpretacijo na konceptni list, pri vrednotenju ne odbijemo točk.
- Če napiše manj kot 400 besed, mu od skupnega seštevka odštejemo eno točko; če napiše manj kot 200 besed, mu odštejemo dve točki.
- Za izviren naslov samostojne interpretacije prištejemo skupnemu seštevku točk eno točko do največjega možnega števila (30).